

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
algtekst
RT I 1994, 24, 391

Välja kuulutanud
Vabariigi President
28.03.1994 otsus nr 289

Muinsuskaitseseadus

Vastu võetud 09.03.1994

I peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Seaduse ülesanne

Muinsuskaitseseaduse ülesanne on tagada kultuurimälestiste (edaspidi *mälestised*) säilimine ning reguleerida mälestiste kaitse korraldamiseltekkivaid suhteid.

§ 2. Mälestise mõiste

Mälestis käesoleva seaduse mõistes on riigi kaitse all olev kinnis- või vallasasi, nende osa või asjade kogum, mis on seotud ajaloo oluliste protsesside, sündmuste või isikutega või millel on ajalooline, arheoloogiline, etnograafiline, linnaehituslik, arhitektuuriline, kunstiline, teaduslik või muukultuuriline väärtus, mille tõttu see on käesolevas seaduses sätestatud korrasmälestiseks tunnistatud.

§ 3. Mälestise liigid

(1) Mälestis on kinnis- või vallasmälestis vastavalt asjade liigitusele kinnis- ja vallasasjadeks.

(2) Kinnismälestiseks võivad olla järgmised asjad:

- 1) muinas- ja keskaegsed asulakohad, linnused, pelgupaigad, kultusekohad, matusepaigad, muistsed põllud, teed, sillad, sadamakohad, veealused rajatised, töödusega seotud kohad;
- 2) arhitektuuriajaloolise väärtusega tsiviil-, tööstus-, kaitse- ja kultuseehitised ning nende ansamblid ja kompleksid;
- 3) teaduse, tehnika ja tootmise arengut kajastavad ehitised;
- 4) monumentaalkunsti teosed;
- 5) ajaloolise väärtusega ehitised, mälestusmärgid, kalmistud, paigad (maa-alad), loodusobjektid.

(3) Vallasmälestiseks võivad olla järgmised asjad:

- 1) kinnismälestisest eemaldatud osad;
- 2) arheoloogilised leiud, etnograafilised ja ajaloolised asjad ning nende kollektsioonid;
- 3) kunsti- ja kultuuriloolise väärtusega kujutava ja tarbekunsti teosed ning nende kollektsioonid;
- 4) teaduse, tehnika ja tootmise arengut kajastavad masinad ja seadmed.

(4) Mälestised liigitatakse arheoloogia-, arhitektuuri-, kunsti-, tehnika- ja ajaloomälestisteks.

§ 4. Muinsuskaitseala

Ajaloolised asulad, nende osad ning looduse ja inimese koostegevusetulemusel kujunenud alad, mis tervikuna omavad kultuuriväärtust, võidaksetunnistada muinsuskaitsealaks. Muinsuskaitseala on mälestis kui asjade kogum.

§ 5. Mälestise või selle tähise hävitamise või rikkumise keeld

Mälestist või selle tähist on keelatud hävitada või rikkuda. Rikutud mälestise või selle tähise endine seisukord tuleb taastada Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras. Kui taastamine ei ole võimalik, tuleb kahju hüvitada vastavalt seadusele.

II peatükk MUINSUSKAITSE KORRALDUS

§ 6. Muinsuskaitset korraldavad organid

Muinsuskaitset korraldavad Kultuuri- ja Haridusministeerium ja kohalikud omavalitsused. Kultuuri- ja Haridusministeerium korraldab muinsuskaitset Riigi Muinsuskaitseamet (edaspidi *Muinsuskaitseamet*) kaudu.

§ 7. Muinsuskaitseamet

Muinsuskaitseameti ülesanne on muinsuskaitsealase tegevuse juhtimine, mälestiste üle riikliku järelevalve teostamine ja kultuurimälestiste riiklikuregistri pidamine.

§ 8. Muinsuskaitse nõukogu

(1) Muinsuskaitseameti juures tegutseb muinsuskaitse nõukogu, kuhu kuuluvad ekspertid arheoloogia, etnograafia, arhitektuuri, kunsti-, teadus- ja tehnikaajaloo alalt. Vajaduse korral kaasatakse nõukogu töösse teiste erialadespetsialiste.

(2) Muinsuskaitse nõukogu põhiülesanded on:

- 1) arvamuse andmine kultuuriväärtusega asja mälestise tunnustele vastavuse kohta;
- 2) ettepanekute tegemine mälestiste kasutamise korra ja tingimustekindlaksmääramiseks;
- 3) mälestiste väärtuse hindamine.

(3) Muinsuskaitse nõukogu põhimääruse kinnitab ning nõukogu koosseisu määrab kultuuri- ja haridusminister.

§ 9. Kohaliku omavalitsuse täitevorgan

(1) Kohaliku omavalitsuse täitevorgan:

- 1) peab arvestust oma maa-alal asuvate mälestiste üle;
- 2) võtab territoriaalplaneerimise, maakasutuse ja muude projektide koostamisel ja kooskõlastamisel arvesse kinnismälestistest ja nende kaitsevõõnditest (§ 25) tulenevad muinsuskaitsealased nõuded;
- 3) teeb muinsuskaitseametile ettepanekuid kultuuriväärtusega asjade ajutisekaitse alla võtmiseks;
- 4) kontrollib mälestistega seotud tööde teostajatel kehtestatud korras väljaantud uurimislubade ja litsentside olemasolu;
- 5) kontrollib mälestistega seotud tööde ja vastavate projektide kooskõlastatust muinsuskaitseametiga;
- 6) informeerib muinsuskaitseametit käesoleva seaduse rikkumise juhtudest, mälestisi kahjustavatest muutustest ja kultuuriväärtusega leidudest;
- 7) peatab mälestisi või kultuuriväärtusega leide ohustavad tööd ja muutegevuse;
- 8) järgib oma ülesannete ja kohustuste täitmisel muid käesolevast seadusest tulenevaid nõudeid.

(2) Kohaliku omavalitsuse täitevorgan võib täita muinsuskaitsealaseid riiklikke kohustusi, kui need tulenevad muinsuskaitseameti ja kohaliku omavalitsuse volikogu vahelisest lepingust.

§ 10. Muinsuskaitse usaldusmehed

Ühiskondlikel alustel osalevad muinsuskaitsealases usaldusmehed, kelle õigused ja kohustused määrab kindlaks muinsuskaitseamet.

III peatükk MÄLESTISEKS TUNNISTAMINE

§ 11. Ajutine kaitse

(1) Muinsuskaitseamet võtab kultuuriväärtusega asja ajutise kaitse alla, et kindlaks teha selle vastavus mälestise tunnustele.

(2) Ajutise kaitse alla võtmisel määratakse kindlaks ajutise kaitse kord.

(3) Ajutise kaitse alla võetud asjade suhtes rakendatakse mälestise kohtakäivaid käesolevas seaduses sätestatud nõudeid ja omandikitsendusi. Ajutisekaitse alla võetud asja omanikul (valdajal) on mälestise omaniku (valdaja) õigused.

(4) Ajutise kaitse alla võib asja võtta kuni kuueks kuuks, välja arvatud käesoleva seaduse §-s 38 nimetatud juhul.

(5) Ajutise kaitse alla võtmine ja kaitse lõpetamine toimub Vabariigi Valitsuse kehtestatud korras.

§ 12. Mälestiseks tunnistamine ja mälestiseks olemise lõpetamine

(1) Asi tunnistatakse mälestiseks, kui see vastab mälestise tunnustele.

(2) Mälestiseks tunnistatud asi on riigi kaitse all vastavalt käesolevale seadusele.

(3) Asi lakkab olemast mälestis, kui see on hävinud või täielikult kaotanud mälestise tunnused ning selle taastamine ei ole võimalik.

(4) Mälestiseks tunnistamise ja mälestiseks olemise lõpetamise korrakehtestab Vabariigi Valitsus.

§ 13. Mälestiste arvestus

(1) Andmed mälestise kohta kantakse kultuurimälestiste riiklikuregistrisse.

(2) Kinnismälestise asukoht, kitsenduste ulatus ja iseloom kantakseriiklikku maakatastrisse.

§ 14. Mälestise tähistamine

(1) Mälestisi tähistatakse kaitsetahvli, mälestustahvli, mälestuskivi võimuu tähisega.

(2) Mälestiste tähistamist kaitsetahvliga korraldab Muinsuskaitseamet.

§ 15. Muinsuskaitsealaks tunnistamine

(1) Muinsuskaitsealaks tunnistamine toimub Kultuuri- ja Haridusministeeriumiettepanekul Vabariigi Valitsuse määrusega, milles näidatakse äramuinsuskaitseala piirid.

(2) Muinsuskaitseala põhimääruse kinnitab Vabariigi Valitsus, arvestadeskäesolevast seadusest tulenevaid kitsendusi.

IV peatükk MÄLESTISE SÄILIMISE TAGAMINE. OMANDIKITSENDUSED

§ 16. Omaniku (valdaja) kohustused

Mälestise säilimise tagab omanik (valdaja), kes on kohustatud:

- 1) mälestist hooldama kaitsekohustuse teatise kindlaks määratud korras;
- 2) kinni pidama kaitsekohustuse teatise kindlaks määratud kitsendustest;
- 3) informeerima viivitamatult Muinsuskaitseametit ja kohaliku omavalitsusetaitevorganit mälestist kahjustavatest muutustest, samuti mälestise valdusekaotamisest tema tahte vastaselt;
- 4) võimaldama muinsuskaitse järelevalvetöötajal või Muinsuskaitseametivolitatud isikul kokkulepitud ajal mälestist üle vaadata ja uurida;
- 5) tagama mälestise tähise säilimise ja korrashoiu;
- 6) teatama muinsuskaitseametile eelnevalt mälestise parandamisest, piiratudasjaõigustega koormamisest, rendile-, üürile- või hoiuleandmisest.

§ 17. Kaitsekohustuse teatis

(1) Muinsuskaitseamet koostab mälestiseks tunnistamise akti alusel omanikule(valdajale) kaitsekohustuse teatise, milles määratakse kindlaks omaniku(valdaja) kohustused mälestise säilimise tagamiseks, samuti toetused ja soodustused vastavalt käesoleva seaduse §-le 29.

(2) Kaitsekohustuse teatise tuleb ära näidata:

- 1) mälestise nimetus, asukoht, number, mälestiseks tunnistamise akti nimetus, number ja kuupäev;
- 2) mälestise seisukord;
- 3) mälestise hooldamiseks vajalike tööde loetelu;
- 4) mälestise kasutamise kitsendused (§ 24);
- 5) kaitsevööndi ulatus ning seal kehtivad kitsendused (§ 25);
- 6) toetused ja soodustused mälestise säilimise tagamiseks.

(3) Kaitsekohustuse teatis koostatakse vähemalt kolmes eksemplaris, millestühe saab omanik (valdaja), teise kohaliku omavalitsuse täitevorgan ja kolmanda Muinsuskaitseamet. Kaitsekohustuse teatise ettenähtud õigused ja kohustusedkehtivad teatise allakirjutamise päevast.

(4) Kui kaitsevöönd ulatub naaberkinnisasjale, koostatakse kaitsekohustuste teatis ka naaberkinnisasja omanikule (valdajale).

§ 18. Mälestise valduse üleminek

(1) Vallasmälestise võõrandamise leping peab olema notariaalselt tõestatud. Notar teatab võõrandaja kulul mälestise võõrandamisest Muinsuskaitseametile.

(2) Mälestise valduse üleminekul läheb mälestise säilimise tagamise kohustusüle uuele omanikule või valdajale, keda omanik peab mälestise olemasolusteelnevalt informeerima.

(3) Senine omanik peab omandajale või uuele valdajale üle andmakaitsekohustuse teatise.

§ 19. Vallasmälestise hoiulepaigutamine

Kui vallasmälestise säilimiseks puuduvad vajalikud tingimused ja kui omanik(valdaja) ei ole määratud tähtaja jooksul kaitsekohustuse teatises nõutavaidabinõusid rakendanud, võib Muinsuskaitseamet korraldada mälestise omanikule(valdajale) tasuta hoiulepaigutamise seniks, kuni omanik (valdaja) tagabmälestise nõuetekohase säilimise.

§ 20. Asjade kogumi säilitamise nõue

Vallasmälestisi, mis koos moodustavad asjade kogumi, on lubatud üksikultvõõrandada või parandada või parandi jagamisel jaotada ainultMuinsuskaitseameti loal.

§ 21. Vallasmälestise riigist väljaviimise keeld

Vallasmälestist võib riigist välja viia ainult tähtajaliseltMuinsuskaitseameti loal.

§ 22. Vallasmälestise kasutamise kitsendused

Muinsuskaitseameti loata on keelatud:

- 1) vallasmälestise eemaldamine kinnismälestisest, mille juurde see olemusejärgi kuulub;
- 2) mälestise restaureerimine, konserveerimine, remontimine või muul viisilmälestise ilme muutmine;
- 3) kasutamine algsel või muul otstarbel.

§ 23. Kinnismälestise kasutamise kitsendused

(1) Muinsuskaitseameti loata on kinnismälestise ja selle kaitsevööndiulatuses keelatud:

- 1) maaharimine, ehitiste püstitamine, teede, kraavide, trasside rajamine ningmuud mulla- ja ehitustööd;
- 2) puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine.

(2) Muinsuskaitseameti loata on keelatud kinnismälestise ümberpaigutamine,ümber- ja sisseehitamine, konserveerimine, restaureerimine ja remontimine,mälestisele seda kahjustavate või selle ilmet muutvate objektide paigaldamine,samuti muul viisil mälestise ilme muutmine.

(3) Kinnismälestise ümberpaigutamiseks või selle ilme muutmiseks võibMuinsuskaitseamet loa anda erandjuhul pärast mälestise uurimist, misteostatakse loa saaja kulul ning Muinsuskaitseameti järelevalve all. Mälestiseümberpaigutamine või selle ilme muutmine toimub kohaliku omavalitsusetaitevorgani teadmisel.

§ 24. Kitsenduste kindlaksmääramine

(1) Mälestise kasutamise kitsendused määrab kindlaks Muinsuskaitseametkaitsekohustuse teatises.

(2) Muinsuskaitseamet võib käesoleva seaduse §-des 22 ja 23 sätestatudkitsendusi leevendada. Kinnismälestise puhul kantakse kitsenduste leevendusedMuinsuskaitseameti volitatud isiku ühepoolse avalduse ja kaitsekohustuseteatisel alusel kinnistusraamatusse. Kinnistamine on lõivuvaba.

(3) Kui mälestis on ümber paigutatud või sellest on eemaldatud osi mälestisesäilimist ohustanud hädaseisundi tõttu, tuleb sellest viivitamatult teatadaMuinsuskaitseametile.

§ 25. Kinnismälestise kaitsevöönd

Kinnismälestise kaitseks kehtestatakse kaitsevöönd, millele laienevadkaitsekohustuse teatises esitatud kitsendused. Kui mälestiseks tunnistamiseaktis ei ole märgitud teisiti, on kaitsevööndiks 50 m laiune maa-ala mälestiseväliskontuurist või piirist arvates.

§ 26. Juurdepääs kinnismälestisele

(1) Avalik-õigusliku isiku omandis oleval kinnisasjal asuva kinnismälestisejuurde on igäihel vaba juurdepääs.

(2) Eraõiguslik isik, kelle kinnisasjal mälestis asub või kelle kinnisasjatavakohane juurdepääsutee mälestiseni viib, peab tagama igäihe vaba läbipääsumälestiseni päikesetõusust loojanguni.

(3) Mälestiseks olevasse ehitisse või selle õue pääseb omaniku (valdaja)poolt lubatud ajal ja korras.

(4) Muinsuskaitseamet võib juurdepääsu kinnismälestisele piirata, kuisellega ohustatakse mälestist.

§ 27. Ostueesõigus

(1) Vallasmälestise võõrandamisel on riigil ostueesõigus. Vallasmälestiseostueesõigusele kohaldatakse kinnisasja ostueesõiguse sätteid vastavaltasjaõigusseadusele(RT I 1993, 39, 590).

(2) Kinnisasja võõrandamisel, millel kinnismälestis asub, on riigil,seejärel kohalikul omavalitsusel ostueesõigus. Ostueesõiguse teostamine toimubasjaõigusseaduses sätestatud korras.

(3) Riigil ja kohalikul omavalitsusel ei ole ostueesõigust, kui võõrandaminetoimub abikaasale, alanevatele sugulastele ja vanematele.

§ 28. Kinnismälestise sundvõõrandamine

Kui omanik (valdaja) ei taga kinnismälestise säilimist ega pea kinnikasutamise kitsendustest, keelab mälestise teaduslikku uurimist võipõhjemdamatult ei võimalda juurdepääsu mälestisele, võib Vabariigi Valitsuskinnisasja, millel kinnismälestis asub, üldistes huvides selle omanikunõusolekuta õiglase ja kohese hüvituse eest võõrandada seaduses sätestatudkorras.

§ 29. Omaniku (valdaja) õigused

(1) Mälestise omanikul (valdajal) on õigus saada tasuta Muinsuskaitseametiltvõi tema kaudu:

- 1) mälestisega seonduvat teaduslikku ja muud informatsiooni;
- 2) konsultatsioone mälestise hooldamiseks ja kasutamiseks.

(2) Muinsuskaitseamet on kohustatud omaniku (valdaja) soovil vallasmälestisetasuta hoiule paigutama.

(3) Mälestise omanik (valdaja) võib saada riigieelarvest Muinsuskaitseametikaudu või valla- või linnaeelarvest toetust mälestise hooldamiseks, konserveerimiseks või restaureerimiseks, samuti valve- ja signalisatsioonüsteemipaigaldamiseks. Riigieelarvest toetuse andmise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

(4) Kinnismälestise ja selle kaitsevööndis oleva kinnisasja kasutamisekitsendused kompenseeritakse vastavalt seadustele maa maksustamishinnavähendamise või maamaksust vabastamisega.

(5) Vabariigi Valitsus võib mälestise omanikule (valdajale) kehtestada muidsoodustusi.

V peatükk KULTUURIVÄÄRTUSEGA LEID

§ 30. Kultuuriväärtusega leiu mõiste

(1) Kultuuriväärtusega leid on maa seest, selle pinnalt, rajatistest, veestvõi veekogude põhjaladestustest leitud looduslik või ajaloolise, arheoloogilise, teadusliku, kunstilise või muu kultuuriväärtusega vallasasi, millel ei ole omanikku või mille omanikku ei ole võimalik kindlaks teha.

(2) Kultuuriväärtusega leid kuulub riigile.

(3) Kultuuriväärtusega leiu suhtes rakendatakse asjaõigusseaduse paragrahv105 sätteid.

§ 31. Kultuuriväärtusega leiu ajutine kaitse

Kultuuriväärtusega leid loetakse ajutise kaitse all olevaks selle leidmishetkest.

§ 32. Leidja kohustused

(1) Käesoleva seaduse § 30 1. lõikes nimetatud asja leidja on kohustatudsäilitama leiukoha muutumatul kujul ning leiuist viivitamatult teatama Muinsuskaitseametile ja kohaliku omavalitsuse täitevorganile. Leidjal on õigusjääda anonüümseks.

(2) Leitud asi tuleb kuni Muinsuskaitseametile üleandmiseni jätta leiukohta. Leitud asja võib leiukohast eemaldada ainult juhul, kui tekib oht asjasäilimisele. Seda ei tohi puhastamise, haljastamisega, murdmise või muul teelrikkuda ega selle üksikuid osi üksteisest eemaldada.

§ 33. Õigus tasule

(1) Käesoleva seaduse § 30 1. lõikes nimetatud asja leidjal on õigus saadatasu asja pooles väärtuses. Asja väärtuse määrab kindlaks Muinsuskaitseametmuinsuskaitse nõukogu ettepanekul. Tasu maksmise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

(2) Tasu ei maksta isikule, kelle kohustuste hulka kuulub käesoleva seaduse § 30 1. lõikes nimetatud asjade otsimine või väljakaevamine, samuti mälestistuurimine või järelevalve nende üle.

VI peatükk MÄLESTISE KAITSE TAGAMINE MÄLESTISEGA SEOTUD TÖÖDE TEGEMISEL JA PROJEKTEERIMISEL

§ 34. Mälestise uurimine

(1) Mälestise uurimist, mis toob kaasa selle muutuse, võib teostada ainult Muinsuskaitseameti loal ja kohaliku omavalitsuse täitevorgani teadmisel. Selliste uurimistööde programmid tuleb esitada Muinsuskaitseametile.

(2) Mälestise omanik on kohustatud uurimistööde tegemist lubama, kui temale hüvitatakse nende töödega tekitatav kahju.

§ 35. Mälestise konserveerimine, restaureerimine, remont

(1) Mälestise konserveerimine, restaureerimine ja remont võib toimuda ainult projekti alusel ja vajadusel erialaspetsialisti järelevalve all.

(2) Mälestise konserveerimise, restaureerimise ja remondi lähteülesanded ja projektid, samuti mälestisega seotud mulla- ja ehitustööde lähteülesanded ja projektid tuleb kooskõlastada Muinsuskaitseametiga.

(3) Muinsuskaitseametil on õigus nõuda enne käesoleva paragrahvi 2. lõikes loetletud tööde alustamist mälestises arheoloogiliste kaevamiste või muude uuringute läbiviimist tööde tellija kulul.

(4) Mälestise konserveerimise, restaureerimise ja remondi projekte võibkoostada ja nimetatud töid teostada ainult kehtestatud korras välja antud litsentsi alusel.

§ 36. Ehitus- ja muude tööde teostamise tingimused

(1) Ehitus-, maaparandus-, tee- ja muid mälestist ohustada võivaid töid tehakse Muinsuskaitseameti loal tingimustel, mis tagavad mälestise säilimise.

(2) Käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud tööde teostamise loa taotleja on kohustatud:

1) tellima ja finantseerima mälestise võimalikku kahjustamist ennetavad tööd ning tagama nende läbiviimiseks vajalikud tingimused;

2) informeerima tööde teostajat mälestise olemasolust ja sellega seonduvatest kitsendustest.

(3) Mälestise säilimise eest seda ohustavate tööde tegemise ajal vastutab tööde teostaja, käesoleva paragrahvi 2. lõike punktis 2 nimetatud kohustuseta äärmata jätmisel aga loa taotleja.

(4) Kinnisasjas, kus Muinsuskaitseameti andmeil võib ilmsiks tulla seniteadmata kultuuriväärtusega leid, tuleb enne tööde alustamist läbi viia uuringud. Uuringud viiakse läbi loa taotleja kulul.

§ 37. Ehitus- ja muude tööde seiskamine

Kui tööde käigus avastatakse inimtegevuse tagajärjel ladestunud arheoloogiline kultuurikiht, sealhulgas inimluud, või kultuuriväärtusega leid, on tööde teostaja kohustatud tööd seiskama, säilitama leiukoha muutumatu kujul ning viivitamatult informeerima Muinsuskaitseametit ja kohaliku omavalitsuse täitevorgani.

§ 38. Ehitus- ja muude tööde peatamine

(1) Käesoleva seaduse §-s 37 nimetatud asjade avastamise korral on Muinsuskaitseametil õigus peatada tööd kuni kaheks nädalaks, et teha kindlaks asja vastavus mälestise tunnustele.

(2) Tööde peatamisega tekitatud kahju hüvitatakse Vabariigi Valitsuse kehtestatud tingimustel ja korras.

§ 39. Loa taotlemine mälestise nähtavust kahjustava ehitise rajamiseks

(1) Isik, kes soovib rajada ehitist, mis takistaks mälestise vaatlemist, moonutaks selle proportsioone või kahjustaks mälestise kujunemise või rajamisetagajärjel moodustunud keskkonda, peab taotlema luba Muinsuskaitseametilt.

(2) Kui luba ei taotletud, on Muinsuskaitseametil õigus peatada ehitustööd kaheks nädalaks. Kui selle aja jooksul ilmnevad käesoleva paragrahvi 1. lõikes nimetatud takistused, tuleb ehitajal taastada endine olukord.

§ 40. Muinsuskaitseametiga vastuolus oleva tegevuse peatamine

Muinsuskaitseamet ja kohaliku omavalitsuse täitevorgan on kohustatud viivitamatult peatama kõik tööd ja igasuguse tegevuse, mis ohustaks mälestist või kultuuriväärtusega leidu või on muul viisil vastuolus käesoleva seadusega.

VII peatükk LÕPPSÄTTED

§ 41. Vastutus

Isikud, kes on süüdi käesoleva seaduse rikkumises, kannavad tsiviil-, kriminaal- või haldusvastutust vastavalt seadusele.

§ 42. Muudatused haldusõiguserikkumiste seadustikus

Haldusõiguserikkumiste seadustikus (RT 1992, 29, 396; 1993, 7, 103; RT I 1993,33, 539; 44, 637; 62, 891; 72/73, 1019; 1994, 1, 5; 12, 202) tehakse järgmisedmuudatused:

1)paragrahvi 165 pealkirjast ja tekstist jäetakse välja sõnad «ajaloo- ja»;

2)paragrahv 210 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 210. Muinsuskaitseasutuste ametnikud

(1) Muinsuskaitseasutuste ametiisikud arutavad käesoleva seadustiku §-s 165loetletud haldusõiguserikkumiste asju.

(2) Halduskaristuse määramise õigus on:

1) Riigi Muinsuskaitseameti peadirektoril, tema asetäitjal ja peadirektoripoolt selleks volitatud osakonnajuhatajal ja järelevalvetöötajal;

2) juriidilise isiku õigustes tegutseva muinsuskaitseala juhatajal, temaasetäitjal ja kaitseala juhataja selleks volitatud järelevalvetöötajal.»

§ 43. Muudatused kriminaalkoodeksis

Kriminaalkoodeksi (RT 1992, 20, 288; 1993, 7, 103; RT I 1993, 33, 539; 43,620; 1994, 12, 202) § 198 pealkirjast ja tekstist jäetakse välja sõnad«ajaloo- või».

§ 44. Muudatused Eesti NSV maakoodeksis

Eesti NSV maakoodeksis (ENSV Teataja 1970, 33, lisa; 1980, 39, 568; 1981, 25,359; 1983, 12, 146; 1984, 16, 180; 49, 577; 1985, 27, 452; 1988, 25, 295; RT I1993, 72/73, 1021) tehakse järgmised muudatused:

1)paragrahvi 165 pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

«§ 165. Looduse üksikelemendid, üksikobjektid, loodus- ja kultuurimälestised»;

2)paragrahvi 165 3. lõikest jäetakse välja sõnad «ajaloo- ja».

§ 45. Eesti NSV seaduse «Ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse jakasutamise kohta» osaliselt kehtetuks tunnistamine

Eesti NSV seadus «Ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse ja kasutamisekohta» (ENSV Teataja 1977, 51, 647; 1984, 20, 232) tunnistatakse kehtetuksajaloo-, arheoloogia-, linnaehitus- ja arhitektuuri- ning kunstimälestisteosas.

§ 46. Seaduse rakendamine

(1) Seaduse «Ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse ja kasutamisekohta» alusel kohalike omavalitsuste täitevorganite otsustega kinnitatudkohaliku tähtsusega ajaloo- ja kultuurimälestiste nimekirjad tulebMuinsuskaitseametile üle anda kolme kuu jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates.

(2) Seaduse «Ajaloo- ja kultuurimälestiste kaitse ja kasutamisekohta» alusel vabariikliku ja kohaliku tähtsusega ajaloo- jakultuurimälestiste nimekirjadesse kantud objektid peab Muinsuskaitseamet ülevaatama ja kindlaks tegema nende vastavuse mälestise tunnustele ühe aasta jooksulkäesoleva seaduse jõustumisest arvates. Nimekirjades olevad objektid kustunnistatakse mälestisteks või lõpetatakse nende kaitse.

(3) Enne käesoleva seaduse jõustumist moodustatud Tallinna vanalinna riiklikkaitsetsoon, linnade ja alevite ajalooliste keskuste kaitsetsoonid ning Rebalaajaloolis-kultuuriline kaitsealune territoorium on muinsuskaitsealad vastavalkäesoleva seaduse §-le 4. Nende põhimäärused tuleb vastavusse viia käesolevaseadusega ühe aasta jooksul seaduse jõustumisest arvates.

Riigikogu esimees Ülo NUGIS